

na množstvo dobových fotografií, technických výkresov i historických dokumentov, ktoré vhodným spôsobom dopĺňajú písané slovo.

Samostatné kapitoly sa venujú histórii a personálnemu obsadeniu vedenia od prvopočiatkov ťažby až po súčasnosť, čím čitateľ získa ucelený obraz o vývoji a zmenách v búrlivejších vojnových, prípadne povojnových časoch po znárodnení; ako aj v časoch najväčšej slávy bane. Jedna z kapitol pojednáva o sociálnom postavení a zabezpečení baníkov a je akýmsi vzdaním

úcty tisíciam ľudských osudov, s ktorými je Baňa Handlová spojená a neoddeliteľne prepojená – samotným baníkom, bez ktorých by žiadna ťažba nebola možná. Ponúka nám historický prehľad, v akých podmienkach museli baníci pracovať v minulosti a ako je to dnes. Je akýmsi pripomenutím, že nie vždy bolo samozrejmosťou mať dobré pracovné, mzdové a sociálne podmienky, o bezpečnosti práce ani nehovoriac. V úplnom závere je uvedený podrobný prehľad najdôležitejších dátumov v histórii bane.

Ako menší „handicap“ tejto publikácie považujem fakt, že si ju možno zakúpiť iba v informačnom stánku mesta Handlová. Osobne si myslím, že je dôstojnou pripomienkou vynaloženého ľudského úsilia pri získavaní tak cennej suroviny, akým uhlie bez pochýb je. Podľa môjho názoru by nemala chýbať v knižnici každého, kto sa zaujíma o históriu ťažby na Slovensku, pretože dokáže zaujať nielen odbornú, ale rovnako aj laickú verejnosť.

M. Majdán

E. DOBRA: Geotermika na východnom Slovensku. Recenzia publikácie Review of the publication *Geothermics in the Eastern Slovakia* written by RNDr. Eduard Dobra

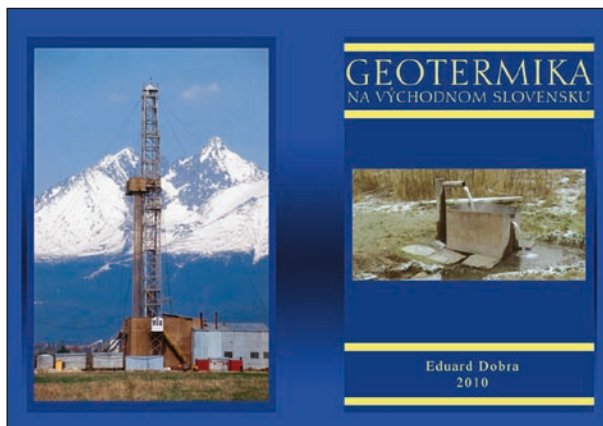
Abstract. *Non-voluminous publication extends the former activities of the author in the field of geothermal energy in Slovakia and based on available data and former knowledge it reports the recent state of the geothermal energy in the Eastern Slovakia. The introductory chapter explains the terminology and describes the development of the knowledge and the use of geothermal energy in the world and in Slovakia. Next chapters report the balneological use of the curative water in the Eastern Slovakia and describe the geothermal structures in this region. The book terminates with the summary of ups and downs of the recent exploration and the use of geothermal sources.*

Key words: *geothermics, balneology, curative water, Eastern Slovakia*

Publikácia RNDr. Eduarda Dobru *Geotermika na východnom Slovensku* je nerozsiahle, ale zaujímavé dielo, ktoré nadväzuje na jeho doterajšie aktivity i práce súvisiace s problematikou využívania geotermálnej energie na Slovensku. Pokiaľ sa v predchádzajúcich prácach venoval jednak všeobecným otázkam geotermálnej energie a zhodnoteniu poznatkov Košickej kotliny, kde podrobnejšie sumarizoval zvlášť lokalitu Ďurkov, teraz v novopredkladanej publikácii na základe dostupných súčasných informácií, ale aj starších poznatkov vcelku prijateľným spôsobom podáva širšej verejnosti sumár súčasného stavu o geotermálnej energii východného Slovenska.

V úvode predloženej publikácie objasňuje terminológiu a rozvoj poznávania a využívania geotermálnej energie vo svete a na území SR s dôrazom na východoslovenský región. V nadväznosti nasledujú dve nosné kapitoly, z ktorých prvá sa dotýka využívania liečivých vôd, čiže balneológie a druhá je venovaná popisu vlastných geotermálnych štruktúr. V závere práce autor konštatuje klady, ale upozorňuje aj na nedostatky, ktoré vyplývajú predovšetkým z možnosti súčasného prieskumu a zložitej situácie pri realizačných výstupoch možného využívania poznanych, prípadne overených geotermálnych zdrojov.

Textovú časť publikácie autor dopĺňa pomerne rozsiahlou grafickou a fotografickou

dokumentáciou na požadovanej úrovni, ale na škodu nie je vždy adekvátne opísaná v texte, aj keď svoj účel plní i v tejto forme. Kladom publikácie zostáva rozsiahly sumár odbornej literatúry a popularizačných článkov, ktoré sa dotýkajú uvedeného problému.

Nakoľko publikácia sa čitateľsky zameriava predovšetkým na širšiu verejnosť a odborníkov, ktorí s danou problematikou prichádzajú do styku iba okrajovo, z uvedeného dôvodu bolo potrebné zreteľnejšie objasniť niektoré terminologické pojmy. Geotermika je v širšom zmysle slova geofyzikálny odbor, ktorý skúma tepelný stav zemského telesa. V tomto prípade ide o aplikovanú geotermiku, ktorá zahŕňa skúmanie tepelného poľa v povrchových vrstvách zemskéj kôry

v súvislosti s vyhľadávaním zdrojov geotermálnej energie. Pod pojmom geotermálna energia rozumieme tepelnú energiu pochádzajúcu zo zemských hĺbín, kde jej zdrojom je oblasť anomálne vysokého tepelného toku a sú to predovšetkým miesta aktívneho vulkanizmu (Island a pod.) alebo priaznivé geotermálne štruktúry už v neaktívnych oblastiach (Západné Karpaty a pod.).

Záverom možno konštatovať, že aj napriek určitým nepresnostiam a protirečeniam, ktoré v malej miere skresľujú výpoveď autora s realitou, predkladaná publikácia plní na dobrej úrovni pôvodný zámer informovať odbornú i širšiu verejnosť o histórii, ale aj o súčasnom stave a možnostiach využívania geotermálnej energie na východnom Slovensku. Domnievam sa, že v rámci nového vydania je potrebné urobiť určité úpravy textu a obrázkov, aby prezentovali uceleným spôsobom pôvodný zámer diela.

Napriek uvedeným skutočnostiam predstavuje zaujímavú a poučnú populárno-odbornú publikáciu vhodnú pre tých, ktorí sa podieľajú na prieskumnej, projekčnej a investičnej činnosti v tejto problematike v regióne východného Slovenska. Poslúži však aj rôznym ochranárskym pracovníkom, či obdivovateľom geológie a prírody.

Jozef Slavkovský